

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

СИЛАБУС

Вибіркового освітнього компонента
НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА: ЗБЕРЕЖЕННЯ,
АКТУАЛІЗАЦІЯ

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузі знань 02 Культура і мистецтво

спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство

освітньо-професійної програми Музеєзнавство, пам'яткознавство,
культурний туризм

Силабус вибіркового освітнього компонента «НЕМАТЕРІАЛЬНА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА: ЗБЕРЕЖЕННЯ, АКТУАЛІЗАЦІЯ» підготовки магістрів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, за освітньо-професійною програмою Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм.

Розробник : Дмитренко Алла Адамівна, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, кандидат історичних наук, доцент.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності
протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Чибирак С. В.)

Завідувач кафедри:

 (Гаврилюк С. В.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативний
Кількість годин / кредитів 120/4	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Рік навчання: 2-й
		Семестр: 3-й
		Лекції: 10 год.
		Практичні (семінарські): 14 год.
	Освітньо-професійна програма «Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм»	Самостійна робота: 88 год.
ІНДЗ : немає	Освітній ступінь магістр	Консультації: 8 год.
		Форма контролю: ЗАЛК
Мова навчання: українська		Навчальний план 2023 р.

II. Інформація про викладача

ППІ: Дмитренко Алла Адамівна.

Науковий ступінь: кандидат історичних наук.

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.

Контактна інформація: e-mail: dmytrenko.a@gmail.com

Дні занять: див. електронний розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Нематеріальна культурна спадщина: збереження, актуалізація» належить до переліку вибіркових дисциплін і спрямований на вивчення суті нематеріальної культурної спадщини, її ролі та цінності у збереження етнічності при активізації глобалізаційних процесів; популяризації, інтерпретації, актуалізації НКС та залученість елементів НКС до культурного і сільського / зеленого туризму; впливу Великої війни на охорону та збереження НКС, загрози «живій» спадщині малих міст і громад і сільських громад під час війни. Звертається увага на оволодіння основними термінами ОК: спадщина, нематеріальна культурна спадщина, елемент НКС, облікова картка НКС, інтерпретація, комодифікація, актуалізація НКС. Об'єктом вивчення освітнього компонента є нематеріальна культурна спадщина. Предметом вивчення – особливості збереження, охорони, популяризації, інтерпретації та актуалізації нематеріальної культурної спадщини, комодифікації НКС у сферу туризму.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту базується на засвоєнні попередніх ОК – «Інформаційно-комунікаційні технології у сфері культурної спадщини», «Новітні

практики у музейній діяльності», «Культурна спадщина як туристично-екскурсійний ресурс», «Технології збереження культурної спадщини в Україні та світі», «Музейні та пам'яткоохоронні стратегії у XXI ст.», «Актуалізація культурної і природної спадщини в туристичній індустрії».

Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даного освітнього компонента, будуть потрібні при проходженні виробничої практики за освітньо-професійною програмою, виробничої практики із написанням кваліфікаційної роботи та написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента: оволодіння здобувачами системними знаннями про теорію і практику збереження, охорони, популяризації, інтерпретації, актуалізації та комодифікації нематеріальної культурної спадщини як фактору збереження етнічної самобутності народу, міжкультурного діалогу та формування іміджу України в європейському і світовому культурному просторі.

Основними завданнями вивчення ОК є: формування у здобувачів вищої освіти системних знань про: нематеріальну культурну спадщину як головного джерела культурного різноманіття і гарантії сталого розвитку територій; роль міжнародних і вітчизняних інституцій у збереженні і популяризації НКС; алгоритм підготовки та подання заявки на внесення елементів НКС до Національного Переліку, Репрезентативного Списку ЮНЕСКО та Списку НКС, що потребує негайної охорони; ролі НКС як культурного капіталу територіальних громад; міжнародного досвіду охорони, популяризації та актуалізації НКС; форм популяризації, інтерпретації та актуалізації НКС: свята, осередки народної творчості, атракції, фестивалі та ін.; впливу Великої війни на НКС; залучення НКС до екскурсійних та туристичних програм; етичних принципів у сфері охорони і «споживання» НКС.

4. Результати навчання (компетентності).

Вивчення освітнього компонента дозволить здобувачам вищої освіти набути наступні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 3. Здатність працювати з урахуванням вітчизняного і міжнародного контексту. ЗК 5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 2. Здатність здійснювати музеєфікацію об'єктів історико-культурної і природної спадщини. СК 3. Здатність провадити інноваційну діяльність в музейній справі, пам'яткоохоронній діяльності. СК 4. Здійснення науково-дослідної, науково-педагогічної, управлінської діяльності. СК 5. Здатність розвивати соціальне усвідомлення ролі культурної спадщини. СК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПР): ПР 1. Розуміти проблеми збереження, інтерпретації та використання історико-культурної спадщини, оцінювати та аналізувати поточний стан і ключові тенденції розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі у цілому. ПР 3. Знати та застосовувати методи і технології менеджменту та маркетингу в музейній та пам'яткоохоронній справі. ПР 7. Знати та застосовувати сучасні технології інтерпретації та актуалізації історико-культурної та природної спадщини. ПР 11. Застосовувати набуті знання для проведення науково-дослідної роботи у професійній діяльності.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій	Прак т/ Семі н	Сам Роб.	Конс.	Форма контролю / бали
Змістовий модуль 1. Нематеріальна культурна спадщина: збереження						
Тема 1. НКС: суть, складові (елементи), функції. Конвенція про охорону НКС і приєднання України..	22	2	2	16	2	УО, ДС, Б/12

Тема 2. Списки і переліки НКС. Облікова картка елемента НКС. Алгоритми визначення, реєстрації і промоції елементів нематеріальної культурної спадщини.	22	2	2	16	2	УО, ДС, Б/12	
Тема 3. Міжнародне співробітництво задля поваги до нематеріального культурного надбання людства. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС.	22	2	2	16	2	УО, ДС, ІНДЗ, Б/12	
Разом за змістовим модулем 1	66	6	6	48	6	36 балів	
Змістовий модуль 2. Нематеріальна культурна спадщина: актуалізація							
Тема 4. Свята і фестивалі як форма популяризації та актуалізації НКС.	27	2	4	20	1	УО, П, ЕВ /12	
Тема 5. Комодифікація нематеріальної культурної спадщини в систему туризму	27	2	4	20	1	УО, П, ЕВ/12	
Разом за змістовим модулем 2	54	4	8	40	2	24 бали	
Відвідування і робота на лекційних та практичних заняттях						20 балів	
Виконання завдань самостійної роботи						20 балів	
Усього годин / Балів		120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Б – бесіда, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, УО – усне опитування, П – заповнення паспортів на твори мистецтва, ЕВ – заповнення експертного висновку на твори мистецтва тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Вона включає як повністю самостійне засвоєння окремих питань із пропонуваного тем, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі вищої освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного і модульного контролю з ОК.

№ теми	Види, зміст самостійної роботи
1	1. Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати питання: Роль ТГ у збереженні, популяризації та актуалізації НКС; етичні принципи у сфері охорони нематеріальної культурної спадщини.
2	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати повідомлення/презентацію про елемент НКС з Національного Переліку. Опрацювати питання: Формування обласних Переліків НКС (на прикладі Волинської області чи області проживання здобувача).
3	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати повідомлення про зарубіжний досвід у сфері охорони НКС (на прикладі певної держави/держав).
4	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати Підготувати повідомлення про традиційні свята (Масниця, Івана Купала, Різдво ін) з

	Національного Переліку чи фестивалю та їх ролі в системі туризму.
5	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати повідомлення про досвід певної сільської чи територіальної або регіону у залученні елементів НКС до сфери туризму.

IV. Політика оцінювання

При вивченні освітнього компонента «Атрибуція та експертиза творів мистецтва» застосовується поточний семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу. Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях і семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями та під час дискусій при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях, а також виконання завдань на практичних заняттях другого змістового модуля, підготовки ІРС.

При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану навчальну, наукову і довідкову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов'язковим є відвідування лише семінарських занять. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі.

Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки».

Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, професійні стажування та ін.), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Окрім теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перезараховані здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про підготовку здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти». Оцінювання здобувачів представниками підприємства, яке зафіксоване у дуальному робочому

навчальному плані, враховується у кінці семестру вивчення ОК, програмні результати вивчення якого частково або повністю внесені до дуального робочого навчального плану.

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

Розподіл балів, які можна набрати упродовж семестру:

1. Поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 60 балів).
2. Виконання завдань самостійної роботи, яке зараховується у поточний контроль (максимум 20 балів).
3. Відвідування та активна робота на лекційних і семінарських заняттях (максимум 20 балів).

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться в усній формі у вигляді семестрового екзамену. Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів та погоджується з оцінкою. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Іспит складається, якщо здобувач освіти: 1) за результатами поточного і модульного контролю набрав менше 75 балів; 2) бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються; екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами відповіді на 3-и теоретичні екзаменаційні питання, внесені до білету, за шкалою від 0 до 60 балів.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах (максимально – 100 балів). Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану (залікової книжки) студента.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу,

Перелік питань до заліку:

2. Глобалізація і необхідність збереження традиційних елементів культурної спадщини.
3. Всесвітня конференція ЮНЕСКО і «Рекомендації щодо збереження традиційної культури і фольклору всього людства».
4. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини.
5. Приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини. Проект Закону про «Охорону НКС».
6. Матеріальна і нематеріальна культурна спадщина: визначення.
7. Цілі «Конвенції про охорону НКС».
8. Галузі, в яких проявляється НКС.
9. Освітньо-просвітницький потенціал НКС.
10. Етичні принципи у сфері охорони нематеріальної культурної спадщини.
11. Роль ТГ у збереженні, популяризації та актуалізації НКС.
12. НКС і Європейська інтеграція.
13. Особливості формування Національного переліку елементів НКС.
14. Вплив Великої війни на формування Національного переліку елементів НКС.
15. Порядок ведення Національного переліку елементів НКС.
16. Оперативне керівництво з імплементації Конвенції про охорону НКС.
17. Регіональні особливості формування Національного переліку елементів НКС.
18. Обласні Переліки елементів НКС.
19. Обласний Перелік елементів НКС Волинської області / області проживання здобувача.
20. Репрезентативний Список ЮНЕСКО та Список НКС, що потребує негайної охорони.
21. Алгоритм підготовки та подання заявки на внесення елементів НКС до Національного переліку.
22. Облікова картка на елемент НКС.
23. Формат заповнення номінації до внесення елементів НКС до Репрезентативного Списку ЮНЕСКО та Списку НКС, що потребує негайної охорони.
24. Українські елементи НКС у Репрезентативному Списку ЮНЕСКО та Списку НКС, що потребує негайної охорони.
25. Промоція елементів НКС з метою визнання їх у світі.
26. НКС і Велика війна.
27. Міжнародне співробітництво задля поваги до нематеріального культурного надбання людства.
28. Роль культурного надбання різних країн у «діалозі культур».
29. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Польща.
30. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Чехія, Словаччина.
31. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Хорватія, Словенія.
32. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Латвія, Литва, Естонія.
33. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Азербайджан, Узбекистан.
34. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Грузія, Вірменія.
35. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Туреччина.
36. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Франція, Італія.
37. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Іспанія.
38. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Греція.
39. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Данія.
40. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Бельгія.
41. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Японія.
42. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Китай.
43. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: Африканські країни.
44. Зарубіжний досвід у сфері охорони НКС: країни Південної Америки.
45. Тематичні буклети, презентаційні матеріали, інформаційні ролики та ін. як форма популяризації НКС і залучення туристів.
46. Освітні програми як форма популяризації і актуалізації НКС.
47. Проектна робота у галузі НКС.
48. НКС як фактор конкурентноспроможності туристичного бізнесу.

49. НКС як фактор розвитку громад.
50. НКС у подієвому та інших спеціалізованих видах туризму.
51. «Жива» спадщина як атрактивний туристичний ресурс.
52. Свято як елемент НКС. Свята у Національному переліку елементів НКС.
53. Ремесла як елемент НКС. Ремесла у Національному переліку елементів НКС.
54. Осередки народних промислів і розвиток туризму.
55. Свята народного календаря як форма популяризації та актуалізації НКС і фактор розвитку туризму.
56. Фестивалі як форма популяризації та актуалізації НКС і фактор розвитку туризму.
57. Фестивалі борщу та інших етновизначальних маркерів харчування українців.
58. Гатрофестивалі і розвиток туризму.
59. Козацькі звичаї як ресурс культурного туризму.
60. Музеї НКС.
61. Залученість НКС Карпатського регіону у сільський і культурний туризм.
62. Залученість НКС Волині / іншої області у сільський і культурний туризм.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Борисенко В. Нематеріальна культурна спадщина українців (регіональний аналіз прояву). Український географічний журнал. 2022. № 2 (118). С. 73–81. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/U_GZ_2022_2_073.pdf.
2. Вишивання: Культурна спадщина та інтелектуальна власність. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 5. С. 111–119. URL: <http://uran.inprojournal.org/article/view/186488>.
3. Дем'ян В. В. Нематеріальна культурна спадщина як поле міждисциплінарної взаємодії. Міжнародний огляд. *Культурологічна думка*. 2018. № 14. С. 161–169. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.culturology.academy/wp-content/uploads/KD14_Demian.pdf.
4. Дичковський С. І. Комодифікація культурної спадщини в системі туристичних послуг. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. ДЗК. 2019. Вин. 11/4. Вип. 33. С. 66–74. URL: <https://zbirnyku.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/291/259>.
5. Дутчак О. І. Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО в Україні: перспективи використання в індустрії туризму. *Карпатський край*. 2017. № 1 (9). С. 165–170. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/5821/1/kkr_2017_1_17.pdf.
6. Етика та нематеріальна культурна спадщина. URL: <https://ich.unesco.org/en/ethics-and-ich-00866>.
7. Козловська М. В. Свято як елемент нематеріальної культурної спадщини. *Культурологія*. 2021. № 2. С. 74–79. URL: <http://journals.uran.ua/kis/article/view/249233>.
8. Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної культурної спадщини». URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_d69#Text.

9. Короткий Т., Савченко Я. Нематеріальна культурна спадщина під прицілом: чи є культурний геноцид злочином? *Юридична газета онлайн*. 2023. 21 берез. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/nematerialna-kulturna-spadshchina-pid-pricilom--chi-e-kulturniy-genocid-zlochynom.html>.
10. Лелик М. Б. Міжкультурний діалог та закордонний досвід збереження та охорони нематеріальної культурної спадщини: оглядова довідка. 2019. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/TematicHKC_h_ogliadi/2019/NKS19.pdf.
11. Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації. III Міжнародна науково-практична конференція-фестиваль. Київ, 2019. 279 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/nuk_konf/19/1.pdf.
12. Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації. V Міжнародна науково-практична конференція-фестиваль. Київ, 2022. 426 с. URL: <https://fgritb.knukim.edu.ua/home/konferencii.html#dflipe-dfb63289ce846bb1Container/13/>.
13. Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації. IV Міжнародна науково-практична конференція-фестиваль. Київ, 2021. 426 с. URL: <https://fgritb.knukim.edu.ua/home/konferencii.html#dflipe-dfb63289ce846bb1Container/13/>.
14. Чорна Н. М. Нематеріальна культурна спадщина як туристичний ресурс. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 59. С. 29–33. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/59_2021/7.pdf.
15. Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices. URL: <http://unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011>.
16. Levzerini F. Intangible cultural heritage: The Living Culture of Peoples. *Europeon Journal og International Low*. 2011. Vol. 22. P. 101–120. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://watermark.silverchair.com/chr006.pdf>.

Інтернет-ресурси

1. Волинський обласний науково-методичний центр культури. <http://nmck-volyn.com.ua/>.
2. Київський обласний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи. URL: <https://kocntkor.com.ua>.
3. Нематеріальна культурна спадщина. URL: <https://mkip.gov.ua/content/nematerialna-kulturna-spadshchina.html>.
4. Одеський обласний центр української культури. URL : <http://oocuk.com.ua/nks/muzey>.
5. Рівненський обласний центр народної творчості. URL: <https://rocnt.com.ua/>.
6. Створення віртуального музею нематеріальної культурної спадщини України. URL : <https://ucf.in.ua/archive/5f2410a9bacd4107b16bcf04>.
7. УЦКД (Український центр культурних досліджень). URL : <https://uccs.org.ua/>.
8. Український культурний фонд. URL : <https://ucf.in.ua/>.
9. UNESCO: intangible cultural heritage. URL: <https://ich.unesco.org/en/home>.